

Павлунь Д.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Єршов Є.К., старший викладач

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАСАЖИРСЬКИХ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

Ринок пасажирських авіаперевезень має найшвидші з-поміж всіх видів транспорту України темпи зростання. Якщо розвиток і регіональних, і міжнародних перевезень упродовж останніх років зумовлений зростанням економіки країни та обсягів транзитного трафіку, то обсяг пасажирських перевезень, зокрема авіаційних, – підвищенням мобільності населення, розвитком національного і міжнародного туризму, зростанням трудової міграції та ділової активності. В таких умовах актуалізується проблема оцінки стану, особливостей функціонування та перспектив розвитку саме тих видів пасажирських перевезень, які стають лідерами на ринку.

Різні аспекти розвитку авіаційних перевезень в Україні досліджуються у працях таких науковців, як Ю. Є. Пашенко, В. Г. Герасименко, А. В. Замкова, М. П. Мальська, В. В. Худо та ін. В опублікованих працях аналізуються особливості розвитку транспортно-дорожнього комплексу України, авіаційного транспорту (Ю. Є. Пашенко), дається оцінка матеріальної бази і організації перевезень пасажирів основними видами транспорту (В. Г. Герасименко, А. В. Замкова), визначається роль пасажирських перевезень у туристичному бізнесі.

Водночас у науковій літературі мало уваги приділяється аналізу стану розвитку авіаційної галузі, розвитку пасажирських авіаційних перевезень в Україні в останнє десятиріччя з позицій основних тенденцій на ринку пасажирських авіаційних перевезень у світі.

Основою повітряного транспорту є мережа аеропортів, яка в період підготовки до Євро-2012 набула деякого розвитку. Відкриття 28 серпня 2010 р. першого терміналу МА "Харків", площею 20 тис. кв. м дало змогу збільшити пасажиропотік до 800 тис. людей на рік, а в пік завантаженості аеропорт може приймати до 2 млн. пасажирів. Оновлення найбільшого авіатранспортного вузла Західної України – Міжнародного аеропорту "Львів" у межах підготовки до Євро-2012 забезпечило реконструкцію та подовження злітно-посадкової смуги, перону, існуючого терміналу, а також будівництво нового і тимчасового терміналів. За-

вдяки відкриттю в аеропорту "Бориспіль" нового термінального комплексу Р, його пропускну спроможність суттєво збільшено, забезпечено зростання швидкості та комфорту обслуговування пасажирів [1].

Враховуючи швидкі темпи зростання авіаперевезень і потенційні перспективи стратегічних аеропортів, насамперед їх транзитні можливості, більш актуальним стає питання приведення цих аеропортів у відповідність до вимог міжнародних стандартів.

Аеропорти, які не належать до стратегічних, виконують значно менший обсяг робіт з обслуговування авіаційних перевезень. Попри великі перспективи розвитку стратегічних аеропортів, нестратегічні аеропорти, як підтверджує аналіз, не мають можливості розвиватися за власні кошти, а їх сертифікаційна придатність підтримується місцевими органами влади шляхом надання пільг і дотацій [3].

Проте наявні й очевидні недоліки повітряного транспорту. До них слід зарахувати такі:

- значна залежність транспортного процесу від кліматичних умов;
- необхідність використання додаткових засобів перевезення на початковому і кінцевому пунктах польоту;
- висока собівартість перевезень і відповідно цін на авіаквитки порівняно з іншими видами транспорту;

Зазначені недоліки характеризують літак як такий засіб пересування, що не може бути використаний у будь-яку пору року з гарантованим часом вильоту та прибуття. Проте вони не заважають повітряному транспорту виконувати таку важливу функцію, як здійснення масових перевезень на далекі відстані та якісне обслуговування під час подорожування [2, с. 19].

Питання перспектив розвитку аеропортів України та оцінка ефективності їх функціонування є доволі актуальними. Враховуючи специфіку авіаційної галузі і тенденції її розвитку, авіапідприємства мають своєчасно реагувати на зміни, які вже відбулися в зовнішньому середовищі, а також бути готовими до змін у майбутньому, щоб залишатися конкурентоспроможними і утримувати певні позиції на міжнародному ринку авіаційних послуг.

Для збільшення пасажиропотоку та розвитку авіаційної галузі в Україні необхідно модернізувати й удосконалити малодіяльні та бездіяльні аеропорти в Україні, зокрема, у Вінниці, Кіровограді, Кривому Розі, Луганську, Маріуполі, Сумах, Хмельницькому, Черкасах, Тернополі. Крім того, необхідно враховувати, що в бездіяльних аеропортах є великий виробничий потенціал. Зазначимо, що з сорока аеропортів Ук-

раїни тільки дев'ять на теперішній часі прибутковими, а інші – збитковими. Надалі важливо визначити, за яких умов збиткові аеропорти можуть ефективно функціонувати з економічних позицій, розробити заходи щодо забезпечення їх прибутковості та конкурентоздатності.

Література:

1. Інформаційний центр Україна 2012. Інфраструктура. Аеропорти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine2012.gov.ua/>
2. Гзрасименко В.Г. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів : навч. посібник [для студ. вузів] / В.Г. Гзрасименко, А.В. Замкова. – К. : Бурун, 2011. – 112 с.
3. Урядовий портал Мінтрансв'язку: Визначено стратегічні аеропорти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/>

УДК 347.82(043.2)

Петрина Н.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Уткіна В.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н. В., к.ю.н.

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Правовий режим повітряного простору України врегульований Повітряним кодексом України (далі – ПК України), прийнятим 19 липня 2011 року Верховною Радою України. Відповідно до преамбули ПК України державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах [2]. Згідно зі ст. 4 Повітряного кодексу державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіа-

ції, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення.

Використання повітряного простору – провадження діяльності, пов'язаної з виконанням польотів повітряних суден, з переміщенням (перебуванням) матеріальних об'єктів у повітряному просторі, проведенням підривних робіт, пусками ракет, усіма видами стрільб, у тому числі з метою здійснення впливу на гідрометеорологічні процеси, що становлять загрозу безпеці польотів повітряних суден та інших літальних апаратів [3].

Порушення правил використання повітряного простору полягає в порушенні правил використання повітряного простору в ході пуску ракет, проведенні всіх видів стрільби, вибухових робіт, інших дій в повітряному просторі, а саме у: 1) вчиненні дій, які заборонені правилами (пуск ракет в зоні повітряних польотів; здійснення вибухових робіт поблизу злітно-посадочних смуг до або після дозволеного часу, проведення навчальних стрільб невідповідними боєприпасами, запуск повітряних куль в місцях чи на висотах, де здійснюються повітряні польоти; проведення змагань, інші дії з птахами, які можуть викликати їх зіткнення з літальними апаратами тощо); 2) невиконанні дій, які особа може і повинна вчинити відповідно до вимог правил безпеки повітряних польотів (наприклад, неузгодження монтажних робіт, які виконуються з використанням вертольотів, з органами обслуговування повітряного руху, не включення сигнальних вогнів на телевізійних вежах чи висотних будинках) [1].

Важливим є правильне використання повітряного простору, і від цього залежить безпека польотів життя та здоров'я громадян, а також справність і безаварійність авіаційної техніки.

На сьогоднішній день в Україні, спостерігається невинне зростання кількості порушень використання повітряного простору України. Правила використання повітряного простору порушують, як громадяни нашої держави, виконуючи польоти без узгодження з органами управління Повітряних Сил Збройних Сил України та органів об'єднаної системи організації повітряного руху, які здійснюють контроль за використанням повітряного простору України, так і іноземні громадяни, що порушують її повітряні кордони, що нерідко призводить до авіаційних подій та аварій, у тому числі – з людськими жертвами.

Причинами порушення порядку використання повітряного простору України є незнання пілотами елементарних правил, а також не узгодження часу та маршрутів перельотів з відповідними органами. Хоча не-